



Harminckét

BOLOND

„Ezt a szerencsét! Ez a Hobolák hogy kibekkelte ezt a telet!”
Ezt Weres Iván tizedes mondta a hősi halált halt vitéz kis-tályai Bátorffy Farkas magyar királyi honvéd ezredesől, született Hobolákról ezerkilencszáz-negyvenkettő decemberében, karácsony első napján, Sztorozsevoje javarászt fölétgett, szétágyúzott falva mellett, mínusz harminckilenc fokban.

De Mazurka Flórián szakaszvezető nem nevetett Weres Iván tizedes megjegyzésén.

Ő október óta egyszer sem nevetett. Szigorú nemnevetős lett a lököttből. Ezt Weres Iván tizedes föl is róttá neki. „Flóri, minek képzeled te magadat, hogy már nevetős hősi halott se akarsz lenni? Sajnálod a hadiözvegyi nyugdíjat a feleségedtől?” – ezt kérdezte tőle a barátja, de Mazurka Flórián szakaszvezető ezen sem nevetett.

Minduntalan tűnődve nézett körül, s azon kapta magát, hogy nem érti, hogy mit keres itt, majdnem kétezer kilométerre hazulról.

Nem értette, hogy miért nem odahaza szállítja a szódát.

Nem értette, miért nem mehet haza.

Nem értette, hogy miért kell neki mínusz harminckilenc fokos hidegben őrseget állni a jégfolyosóvá fagyott lövészárokbán.

Nem értette azt sem, hogy a lövészárók déli kanyarulatában miért olyan fényes a jég, mintha valaki szándékosan fényesítené. Nem értette, hogy a jég mitől olyan tükörfényes és sima ott.

Mintha valaki direkt sikálná.

Az volt a feltűnő, hogy a lövészároknak csak az alja volt sima és tükörfényes, úgy térdmagasságig. De miért csak ott ilyen sima és tükörfényes? Direkt simára és tükörfényesre sikálja ott a jeget valaki? Ezen tűnődött naphosszat.

Megkérdezte a többieket, hogy ők sikálják-e simára és tükörfényesre a lövészárók alját, de kiröhögték. Egyedül Weres Iván jelentkezett, s azt mondta, hogy jól van hát, türelemesen bevallja, hogy hajnalban, amikor senki sem látja, a mínusz negyven fokos hidegben odakúszik a kanyarba, leteker a kapcáját, s azzal sikál. Ez a hobbim, Flóri, mondta Weres Iván, de Mazurka Flórián nem hitt neki. Képtelenségnek tartotta, hogy a barátja a mínusz negyven fokos hidegben odakúszik hajnalban a kanyarba, leteker a kapcáját,



s azzal sikálja fényesre a lövészárkok alját. Azt képzelte, hogy ez a sima és tükörfényes szakasz valamiféle jel lehet. Az ellenség jele. Átszöknek a folyón az oroszok, elbújnak a lövészárkokban, s amikor senki sem látja őket, egy ronggyal kifényesítik a kanyarban a jeget. Simára és tükörfényesre sikálják a lövészárkot. De persze csak alul, csak térdmagasságig, hogy gyanús legyen. Ezzel akarnak jelezni.

De mit?

Mit akarnak üzenni ezzel?

Mazurka Flórián szakaszvezető a titkos jel értelméről megkérdezte Weres Iván tizedest, sőt megmutatta neki a kifényesedett kanyart is, de Weres Iván tizedes sem tudta megfejteni az üzenetet, ám bevallotta, hogy mégsem ő sikál, azt magyarázta, hogy ő nem végezne félmunkát, ha mínusz negyven fokban a kapcájával sikálna.

Amikor visszamentek a faházba, amit a zsidó munkaszolgálatosok ácsoltak nekik még októberben, Weres Iván tizedes azt dűnnyögte a többieknek Mazurka Flórián szakaszvezető felé intve, hogy „a Flóri teljesen készen van, elment az esze”.

Mazurka Flóriánnak azért ment el az esze, mert már öt hónapja harcolt a fronton, s már öt hónapja haza akart menni, de nem lehetett. Mindenféle idegen emberek megtiltották neki, pedig ő nem is volt gyerek.

Nyüszített, amikor hajnalban mindenféle idegen emberek kihajtották a mínusz negyven fokos hidegbe. „Nem vagyok gyerek, nem vagyok gyerek. Mit parancsolgatnak ezek nekem? Nem vagyok gyerek. Nem vagyok gyerek.”

De Mazurka Flórián már rögtön a háború elején vissza akart fordulni.

Amikor a 32. számú gyalogezredet szállító vonat elhagyta a régi Nagy-Magyarország határát a Jablonkai-hágónál, Mazurka Flórián megrángatta Weres Iván zubbonyát, s azt súgta neki, hogy „komám, lépjünk le, rosszat sejtek”. Ezt Weres Iván később sokszor idézte, amikor fűtültek fejük fölött a golyók. „Rosszat sejtek”, mondogatta Weres Iván, amikor halottakat látott, és nevetett.

A Jablonkai-hágótól a szövetséges német csapatok kísérete alatt utaztak a Vityebszk, Szmolenszk, Roszlav útvonalon egészen Kurszk térségéig, ahol egy Szolotucsinó nevű faluban hat nap szüntelen vonatozás után végre kirakodtak. Aznap éjszaka már nem a vonaton zötykölődve aludtak, hanem a durnyevói erdőben, s az érkezésük tiszteletére veszett bombázásba kezdett a szovjet hadsereg.

„Rosszat sejtek”, nyüszítette Mazurka Flórián, mire Weres Iván nevetett, „micsoda vendéglátás”, ezt harsogta, amikor a közvetlen közelükben becsapódott az első akna, de reggelre már neki sem volt kedve nevetni, hiszel éjjel csak percekre tudtak elszunnyadni, ráadásul a következő éjszaka az oroszok újra megkezdték a támadást, zúgtak, csattogtak, böm-

böltek a durnyevói erdőben a bombák, így hát nem sokkal éjjel egy után ébresztőt fújtak nekik, s a 32. gyalogezred 21. sz. könnyűhadosztálya sietősen elhagyta a durnyevói erdőt.

Azt az utasítást kapták, hogy vonuljanak keleti irányba Osztrogozsszk mellé, hogy fölváltsák az ott állomásozó német 75. gyaloghadosztályt, de útközben új parancs jött: Osztrogozsszk helyett tartsanak inkább északnak, Sztaro-Nyikolszkoje körzetébe. Sejhaj századparancsnok kihirdette, hogy Parnincsnij község mellett a 2. magyar hadsereg balszárnyához csatlakoznak tartalékként, és egy időre nyugtuk lesz, mert ott nincsenek légitámadások.

Sejhaj százados a csúfnevét a kedvenc bakanótája után kapta, merthogy menetgyakorlat közben folyton azt énekelte a zászlóaljjal, hogy „százados úr, sej-haj, százados úr, ha felül a lováára, visszatekint sej-haj, visszatekint az elfáradt bakáára, ugyeee fiúk, szép élet a katonáélet, csak az a baj, sej-haj, csak az a baj, hogy nehéz a viseelet”. Amúgy a századosnak igaza volt, Parnincsnij mellett nem háborgatták őket orosz repülőök. De nyugtuk mégsem volt, repülőgépek helyett ugyanis partizánok fenyegették őket.

A 32. gyalogezred 21. könnyűhadosztálya csak néhány hetet töltött a Parnincsnij közelében kiépített állásokban, de Mazurka Flóriánnak ennyi is elég volt ahhoz, hogy rábeszélje Weres Ivánt a szökésre.

„Menjünk innen, Iván.” Ezt lihegte.

Nem értette, hogy mit keres itt, majdnem kétezer kilométerre hazulról.

Nem értett semmit.

Nem értette, hogy miért kellett agyonlőni „azokat a bizonyos női személyeket”. Így nevezte magában őket. „Azok a bizonyos női személyek”. Ezt nem értette. Emiatt zúgott az agya mindig, mint a tenger.

Miért, miért, miért?

Ezt hallotta a saját fejében, pedig nem ő kérdezte. Valakik beszélgettek a fejében, és ő nem tudta elhallgattatni őket. Leültek a fejében egy-egy hokedlire négyen-ötten, általában nők, vagyis ott ültek a fejében „azok a bizonyos női személyek”, és beszélgettek, cseverészttek, fecsegttek, de nem tudta kivenni, hogy mit mondanak, s hiába szólt rájuk, nem hallgattak el. „Kussoljatok”, üvöltötte Mazurka Flórián, de hiába, azok ott benn a fejében csak egy pillanatra hallgattak el. Aztán megint duruzsoltak.

Akkor történt, amikor Sztarodub mellett éjjel szovjet partizánok sorozták meg a magyar egységeket. A támadást nem lehetett válasz nélkül hagyni. Parancsba kapták, hogy a partizánokat másnap kora reggel kutassák föl. Behatoltak Sztarodub házai közé, partizánt azonban egyet sem találtak, úgyhogy Dallos Vilmos megvetően köpött egy nagyot, „ezek aztán bátor fiúk”, mondta, „elpucolnak, mint a nyúl, s nem bánják, hogy a nőekkel mi lesz”.

A nőekkel ugyanis az lett, hogy a dombtetőn álló fatemplom elé összeterelték „azokat a bizonyos női személyeket”, akik hol velük kiabáltak, hol a katonáktól halálra rémült gyerekeiket csitígtatták. „Azok a bizonyos női személyek” csak nem akartak nyugton megállni, hiába taszigálták őket. Pedig csak azért akarták összegyűjteni az asszonyokat, hogy kivallassák őket a partizánok felől. De az egyik még le is köpte Dallos Vilmost, s valamit oda kiáltott neki, s nevetett. „Baszom a fajtádat”, förmedt rá Hódító Vilmos.





Nyolc-tíz magyar katona körbefogott tizenkét nőt és hat gyermeket, rájuk szegezték a puskát, s üvöltöttek velük. „Hol a partizán, hol a partizán”, ezt üvöltötték a magyar katonák, de „azok a bizonyos női személyek” is üvöltöztek. Mindenki üvöltött. Az asszonyok a katonákkal üvöltöttek. A katonák az asszonyokkal. A gyerekek pedig sírtak és sikítottak. A hangzavarban nem lehetett érteni semmit, s egyszerre csak lövés dördült. Egyetlen lövés. Nem tudták, hogy honnét. S akkor elszabadult a pokol.

A megriadt magyar katonák tüzet nyitottak, láb-ra lőttek, de ettől a gyerekek rögtön eldőltek, mint a zsák, és az asszonyok a földön fekvő gyerekekre vetették magukat, és jajveszékeltek, de akik állva maradtak, nekiugrottak a magyaroknak, mire azok hátráltak, s lőttek, ropogtak a fegyverek, de egy percen belül csönd lett, s már senki sem üvöltött.

„Azok a bizonyos női személyek” a földön hevertek egymás hegyén-hátán.

Nem villogott ellenségesen a szemük, nem sikítottak, nem köpdöstek, nem nevettek, már nem is hörögtek. Csak feküdtek némán a gyerekeken, s még holtukban takargatták őket a magyar katonák elől.

Dallos Vilmos is ott állt a szédelő magyar katonák között, és Mazurka Flórián a saját szemével látta, hogy gőzölög a puskájának a csöve.

Ekkor érkezett oda Sejhaj százados lóháton, és először egy hang sem jött ki a torkán. A lemészárolt asszonyokat és gyermekeket látva némán tátogott, mint a ponty. Aztán csak magához tért, s elkéült fejfelordítani kezdett velük. „Basszátok meg, nem lehetek ek-kora ökrök, hogy körben állva lövöldöztök”, ezt üvöltötte. „Még szerencse, hogy egymást nem találtátok el, basszátok meg”. S az idegességtől remegett a feje Sejhaj századosnak. Majd jelentette az esetet a törzsnek, és hadbírósgot helyezett kilátásba. Mazurka Flórián és Weres Iván nem vett részt az öldöklésben, de a hadbírósggal nem értettek egyet. Senki nem értett egyet. „Háború van”, mondták, és a vállukat vonogatták. „Háború van, hullik a forgács”. Ilyeneket mondogattak a bakák. „A muszka ugyanezt csinálja.” „Nem kellett volna partizánokat bújtatni, büdös kurvák”. „Sejhaj százados bassza seggbe az öregapját.” És attól fogva maguk között úgy énekelték Sejhaj százados kedvenc nótáját, hogy „százados úr, sej-haj, ha felbasz a picsááába, visszabaszom sej-haj, visszabaszom a jó kurva anyjájába, ugyeee fiúk, felbasszuk a kurva anyjába, csak az a baj, sej-haj, hogy felbasz a picsááába”.

A saját tisztai szolgálójával névtelen levelet csempésztek Sejhaj százados holmija közé, megüzenték neki, hogy ha panaszt tesz, hátulról az első alkalommal el fogja találni egy eltévedt golyó.

Sejhaj százados sorakozót rendelt el, a névtelen levél szerzőjét akarta fölkeresni, veszett dühében azonnali agyonlövésrel fenyegetett.

De azért panaszt nem tett a törzsnél.

Kinek hiányzik egy eltévedt golyó?

Aznap este, amikor azok a női személyek meghaltak, a fiúk rettenetesen berúgtak. Vodkát ittak, s kártyáztak, huszonegyest játszottak. Ez volt Mazurka Flórián kedvenc játéka, mert a huszonegyben ő nem volt képes fuccsolni. Nem tudták mire vélni. Azt hitték eleinte, hogy csal, meg is akarták verni érte, idegen paklit adtak a kezébe, hogy próbára tegyék, de azzal sem fuccsolt. Nem tudott olyan lapot húzni, hogy fuccs legyen, ő maga sem értette, hogy miért.

Aznap este, amikor „azokat a bizonyos női személyeket” lemészárolták, Mazurka Flórián játék közben Dallos Vilmos kezét nézte, s nem látott rajta semmi különösöt. „Nahát, nahát. Ugyanolyan a keze, mint máskor.” Oldalba bökte Weres Ivánt, s odasúgta ne-

ki, hogy nézze csak a Hódító Vilmos kezét, de a barátja félreértette, s azt súgta vissza, hogy „hiába nézem, nem csal”. Nem is arról volt szó pedig, hogy csalna. Mazurka Flórián addig meresztette a szemét Dallos Vilmos kezének megfigyelése közben, hogy a bal szemhéja tikkelni kezdett, és aztán soha többé nem hagyta abba. Másodpercenként megrándult a bal szemhéja, mintha kacsintgatott volna.

Mazurka Flórián nem értette azt sem, hogy hová lettek a ládái.

Eltűntek a ládái még a durnyevoi erdőben, odavesztek a fűszerek, nem volt mit becsérelni ikonokra. Kibombázta őket a muszka, s ott maradt minden holmijuk a tűzben. Weres Iván csak a vállát vonogatta, az ő egyik ládája megmaradt, de Mazurka Flórián az odavesztett szatócsüzlet miatt érzett fájalmában három napig nem aludt.

„Menjünk haza, Iván, szökjünk el innen, míg nem késő”.

Ezt lihegte a barátja fülébe, de az csak nevetett. „Hatlovas hintóval parancsolja méltóságod a hazautazást, vagy megelegszik egy egyszerűbb csézával?” Ezt kérdezte tőle Weres Iván, s nevetett.

Ezerkilencszáznegyvenkettő augusztus hatodikán kapták a hírt, hogy a szovjetek átkeltek a Don folyón, ismét áttörték a második védelmi vonalat, Voronyesztől délre elfoglaltak két stratégiai jelentőségű falut, Sztorozsevojét és Urivot, s megszállták az otticsihai erdőt.

Augusztus nyolcadikán megjött a parancs, hogy azonnal hagyják el Parnicsnij körzetét, s a két falut az erdővel együtt foglalják vissza. Azaz kivezényelték őket az első vonalba, a háború tűzvonalaiba. A folyó Sztorozsejove alatt elkanyarodik, onnan még tíz kilométerre van Uriv, s ott a Don ismét vesz egy kanyart, mielőtt megindul délnek.

Ott volt a front.

Az volt a Don-kanyar.



Egy hatalmas napraforgó-tábla, aztán a nyílt terep, utána erdő, s azon túl a folyó.

A magyar és német csapatok július végén egyszer már el akarták foglalni Urivot, de a hídfőtől visszaverték őket az oroszok. A második urivi támadás időpontját augusztus nyolcadika hajnalára tűzték ki, így hát előző este a tábori pap misét tartott, s mindenkit föloldozott a bűnei alól. Sokan sírtak, pedig a papot amúgy nem sokba nézték: főhadnagyi rangban szolgált, és a nőies hangja meg a szörstelen arca miatt a háta mögött Mária főhadnagynak hívták.

Leszegett fejjel állt a néma tömegben Mazurka Flórián, és reszketett. Weres Iván is reszketett. Reszketett Hódító Vilmos, Rohlicseh úr és Holtzer úrfi is.

Mária főhadnagy hangja többször elcsuklott, de vitéz kis-tályai Bátorffy Farkas magyar királyi honvéd ezredes, született Hobolák, leendő hősi halott lelkesítő szép beszédet mondott nekik, s azzal biztatta „a derék magyar legényeket”, hogy másnap délután már a folyóban fognak úszkálni. „Már csak az a kérdés, hogy élve vagy holtan”, súgta Weres Iván, és úgy nevetett, hogy vacogott a foga.

De hajnalban visszavonták a támadási parancsot.

A támadás új időpontja augusztus kilencedike, vasárnap, hajnali négy óra.

Előző este Holtzer úrfi a tábori misén megölelte Mazurka Flóriánt, s azt mondta neki, hogy ő már pénteken is tudta, hogy le fogják fújni a szombati támadást, a németeknek ugyanis az a mániájuk, hogy „ők mindig vasárnap kezdik a táncot, ez Hitler kancellár személyes mániája”.

Ezt mondta Holtzer úrfi, majd megkérdezte Mazurka Flóriánt, hogy odahaza örültek-e a gyerekek a hinalónak. Az ő régi hinalova ugyanis, amelyet dühében odahaza kidobott az ablakon, végül Sándorkához és Péterkéhez került. Holtzer úrfi ingyen adta a hinalovat, de azt a feltételt szabta, hogy az ő emlékére nevezzék el Ricsinek.

„Nagyon örültek a lovacskának a gyerekek, kedves Ricsi úrfi”, bólintott Mazurka Flórián, s közben tikkelt a szeme.

Nem értette, hogy mit keres itt, majdnem kétezer kilométerre hazulról. Ezt megkérdezte Ricsi úrfitól is, de az nem válaszolt, csak megveregette a vállát. „Vigyázzon magára, Flóri bátyám. Aztán odahaza csapunk egy kört a szódás kocsival, igaz-e?”

Sejhaj százados parancsba adta, hogy a fullasztó augusztusi hőség miatt a zubbonyt vegyék le, ingujjban készüljenek a harcra. És augusztus kilencedikén, vasárnap hajnalban megindultak a magyar bakák a napraforgó-táblában előre.

Mazurka Flórián, Weres Iván, Dallos Vilmos és Rohlicseh úr döfőszuronnal ellátott puskával a kézben araszolt, s mind a négyen dideregtek, mert a fullasztó nappali hőség ellenére hajnalra öt fokra süllyedt a hőmérséklet. Mazurka Flóriánnak hangosan vacogott a foga. Nagyon félt. Arra gondolt, mindjárt lelövik.

Pedig tíz hosszú percen át egyetlen lövés sem dördült.

A legyezőszerűen szétnyílt zászlóalj zavartalanul hatolt előre. A felderítés információi szerint az oroszok szemben, az erdőben rejtőztek. Az volt hát a cél, hogy elmennek egészen a hatalmas napraforgó-tábla széléig, oda, ahol a nyílt terep kezdődik, majd tüzérségi támogatással a hátuk mögött megrohamozzák az erdőt, s kifüstölik onnan az ellenséget.

Csönd volt, csak a bakák lihegése és néhány korán ébredő madár csicsergése hallatszott. S egyszerre csak Mazurka Flórián hatalmas csattanást hallott. Levetette magát a földre, és odalapult a napraforgók tövéhez, mint a gyom, s körülötte aknák, repeszek csapódtak a földre, de olyan sűrűn, mint a jégeső. Úgy megijedt, hogy azt hitte, megáll a szíve. A fölére szorította a kezét, de így is majdnem szétrepedt az agya, folyamatosan dörgött fölötte az ég, „ezek észrevettek, basszátok meg!”, üvöltötte valahol hátul Sejhaj százados, leendő hősi halott, majd föl pattant, „támadás, tűz, tűz, álljatok már föl, a kurva istenit!”, a bakák azonban meglapultak, föl sem mertek nézni, majd megfordultak, s mintha parancsot kapott volna rá, már egy tömegben hömpölygött is a zászlóalj visszafelé, „vissza, vissza, vissza”, üvöltötték a katonai csendőrök, s puskatussal verték a katonák hátát, azt ordították, hogy hadbírótság elé kerül, aki a parancsnak nem engedelmeskedik, s amikor a menekülő Mazurka Flórián az égzengésben fölemelte a fejét, egyszerre csak megpillantotta Sejhaj századost, amint úgy ötven méterre tőle megtántorodik, és elvágódik, fejbőlötték, a saját szemével látta, ahogy kifröccsen hátul az agya, „uramisten!”, ordította Mazurka Flórián, s nem mert továbbmenni, erre azért nem számított, hogy Sejhaj századost rögtön az első támadás kezdetekor lelövik, erre nem.





„Hát most rábasztunk, Flóri”, suttogta mellette Weres Iván, aki ugyancsak szemtanúja volt a parancsnok hősi halálának.

A rádiós azonnal jelezte, hogy a százados elesett, s rádión érkezett a válasz a törzstől, hogy a zászlóalj vezetését a rangidős tiszt, Faragó főhadnagy veszi át, éppen őt kapták a nyakukba, pedig nem szerették, mert részegen mindenkibe belekötött, márpedig minden egyes nap részeg volt, s minden egyes nap mindenkibe belekötött.

Faragó főhadnagy most is részeg volt, fél liter rumot ivott meg támadás előtt, lekapta az övéről a pisztolyát, s ráfogta a menekülőkre, „ha még egy lépést hátráltok, gazemberek, mindenkit lelövök, mint egy kutyát”, ezt harsogta Faragó főhadnagy, és ez hatott, mert veszett kutya híre volt, a bakák egyszeriben megfordultak hát, s rohanni kezdtek előre, s Mazurka Flórián üvöltött, ahogy a száján kifért, s Weres Iván is üvöltött, ahogy a száján kifért, s Dallos Vilmos és Rohlicseh úr is üvöltött, ahogy a szájukon kifért, a 2. magyar hadsereg üvöltött és rohant előre, tiporták a napraforgót, s össze-vissza lövöldöztek, s csak akkor torpantak meg, amikor közvetlenül előttük óriási robbanással becsapódott egy akna.

Akkor megint levetették magukat a földre, s lapultak, mint a riadt állatok, s egyszerre csak elhallgattak az orosz ágyúk, csönd lett, de Mazurka Flóriánnak olyan hangosan dörömbölt a szíve, hogy a csöndet nem is hallotta.

Ott feküdt a század a napraforgótáblában, és eltelt egy óra, és nem történt semmi. Moccani sem mertek, Mazurka Flórián elszunnyadhatott, mert arra eszmélt föl, hogy Weres Iván sutyorog a fülébe, és rángatja a derékszíját.

„Baj van, Flóri”.

„Mi a baj, komám, tán meglőttetek?”.

„Nem az a baj, hanem az a baj, hogy jön ránk a muszka.”

„Hát ez aztán a nagy újság, komám, én már hetekkel ezelőtt észrevettem, hogy háború van.”

„Nem viccelek, Flóri, tűnjünk el innen, míg nem késő, mert ezek itt vannak a napraforgó között. Jönnék ránk mindenfelől”.

„Honnét tudod, Iván?”

„Onnét, hogy abba hagyták az ágyúzást, bassza meg. Ez azt jelenti, hogy nem akarják lekaszálni az övéiket. Ezek jönnek ránk, Flóri.”

Weres Iván hátrakúszott, s azt mondta a mögöttük húsz méterre rádiósok gyűrűjében lapuló Faragó főhadnagnak, hogy az oroszok behatoltak a napraforgó-táblába.

„Honnét tudja, maga nagyokos?”, kérdezett vissza Faragó főhadnagy, aki ingujjra vetőközve, sapka nélkül, szemüvegben úgy nézett ki, mint egy sovány, fáradt, mosdatlan mérnök. Egy szemüveges villamosmérnök, aki bújócskázás közben eltévedt a napraforgóban, pedig már várja otthon az anyukája parpikás csirkével.

S akkor megszólaltak szemből, jobbról és balról is az orosz géppuskák.



Ezek szerint tévedett a magyar felderítés. Nem velük átellenben voltak az oroszok, hanem körben, mindenütt, nem is egy, de három irányból kepeltek a puskák.

Faragó főhadnagy magából kikelve fölördített, „ezt elbasztuk, már megint elbasztuk”, ezt kiáltozta, s kiadta a parancsot a támadás folytatására, de a napraforgó-táblában órákra megrekedt a harc, a zászlóalj viszonzta ugyan a tüzet, lőttek, ha mozgott a napraforgó, de nem mozdultak sem az oroszok, sem a magyarok. Ahol mozgást észleltek, oda lőttek. A magyar csapat centiméterről centiméterre haladt előre. Dél lett, mire elérték a tábla széléig, de Mazurka Flórián az idő múlását észre sem vette. Kiszáradt torokkal, lüktető fejjel kúszott, tüzelni nem mert, attól félt, észreveszik. Amikor a nyílt terepre kikukkantottak, a tábla szélétől úgy tíz méterre megpillantottak egy szakasz magyar katonát, amint aknatölcsérről aknatölcsérré ugorva haladtak előre. Egy tényleges hadnagy vezette őket, aki ráförmedt Faragó főhadnagra, amikor az kibukkant a napraforgók közül.

„Ne tátsák a pofájukat, előre, előre, hogy az Isten rogyassza magukra az eget”, ezt darálta, mire a főhadnagnak a homlokára szaladt a szemöldöke, „hogya beszélsz te velem, te szarházi”, nézett rá a hadnagra, mire az rászegezte a puskáját, s azt mondta halk, szenvtelen hangon: „akkor beszélsz, ha kérdezek, te tartalékos görény! Tüzelőállásokat elfoglalni! Előre! Különben hadbírótság elé vitetlek!”.

„Faragó tartalékos főhadnagy vagyok, a 22. zászlóalj parancsnoka! Hadnagy, hozzám!”, ordította ekkor Faragó főhadnagy, de a hadnagy meg rezzent.

„Azt mindenki mondhatja, hol a rangjelzésed?” Ezt kérdezte. S még mindig tegezte.

Faragó főhadnagy mérnöki feje elkékült, úgy látszott, mindjárt megüti a guta, öt percig üvöltöztek egymással, mire kiderítették, hogy kettejük közül valóban Faragó a rangidős tiszt, így a támadást ő vezeti tovább. Azonnal parancsba is adta, hogy a katonák ássák be magukat, alakítsanak lövészárasokat. „Itt?!”, nézett le a napraforgó-tábla mellett kanyargó poros, szikkadt földútra Mazurka Flórián. A föld az augusztusi hőségben úgy kiszáradt és megkeményedett, mint a beton. Nekifogtak, hogy feltörjék a talajt, de a munkát tíz perc múlva félbe kellett hagyni, mert fölsíketítő zúgással egyszerre csak megjelent fölöttük három orosz repülőgép, és megsorozta őket.

„Itt vannak a Raták, fedezékbe, fedezékbe!”, kiáltozták a bakák, pedig nem a félelmes hírű Raták voltak azok, a zászlóalj viszont így is azonnal szétfutott.

„Vissza, vissza, a kurva anyátokat, hiszen itt vannak a mieink”, ordították az altisztek, s valóban, a napraforgók közül ekkor szörnyű dübörgéssel előmászott öt német Panzer harcokcsi és három magyar Nimród páncélvadász.

Az új parancs úgy szólt, hogy a zászlóalj a német és magyar tankok fedezékében nyomuljon előre az erdőszálig, s verjék ki onnan az ellenséget, de a szovjet gépek nem tágitot-

tak, ott köröztek fölöttük, mint a keselyűk, és szórták a golyót, amelyek éles hangot adva pattantak vissza a tankok páncéljáról, a harckocsik mellett futó bakák véres fejjel sorra buktak el, rémülten szedte a lábát Mazurka Flórián, s majdnem ledöntötte az egyik katonát, aki hátulról magatehetetlenül zuhant neki, Weres Iván odakiáltotta, hogy kapaszkodjanak föl az egyik harckocsira, különben lekaszálják őket, „hilfe, hilfe”, kiáltotta Weres Iván a mellettük bömbölő Panzer tornyában álló német katonának, mire az azt üvöltötte vissza, hogy „ganz voll, ungarische Schweinehundé”, majd lecsukta a fedelet maga után, s visszabújt, így hát Mazurka Flórián és Weres Iván a földre vetette magukat, behúzták a nyakukat, s szűkültek, mint a kuttyák.

Amikor meghallották a visszavonulásra fölszólító parancsot, fölpattantak, s ináltak visszafelé, a habár már csak nyolcszáz méterre voltak az ottcsihai erdőől, amelyet el kellett volna foglalniuk, a zászlóaljnyatt-homlok futott vissza, át a napraforgó-táblán, a harcmezőn csak a halottak és a sebesültek maradtak.

A halottakat a zászlóalj mellé rendelt zsidó munkaszolgálatosok szedték össze, úgyhogy velük példálózott később Faragó főhadnagy, aki részegen ordította a fősorakozott zászlóaljjal, „példát vehetnétek a büdös zsidókról, a kurva anyátokat, elpuccoltatok, mint a nyúl, ők bezzeg maradtak, szégyelljétek magatokat, a kurva anyátokat, rátok még a büdös zsidók is szégyent hoznak”.

A munkaszolgálatosokat megsorozták a szemközti erdőből föl-fölugató golyószórók, de mégis összeszedték a halottakat és sebesülteket.

Éppen emiatt nem kaptak vacsorát.

Megharagudott rájuk a hadtápos főhadnagy, akinek fájt, hogy „a magyar bakákat a büdös zsidók miatt baszták le”.

A visszavonuló magyar és német csapatokat aznap este egy Veszeli Hutor nevű falucskában lepték meg a szovjetek, újra megjelentek az összetorlódott alakulatok fölött a repülőök, szóltak a katyusák, az eget Sztálin-gyertyák világították be, nappali világosság támadt, és a mennyből folyamatosan hulló aknáknak elől Mazurka Flórián és Weres Iván egy kilőtt német tank alá futott. Ott dideregtek alatta, de megriadtak a gondolatra, hogy ha telibe találja a páncélost egy bomba, akkor ők megsülnek.

„Gyerünk innen”, húzta fel Weres Iván Mazurka Flóriánt, s futottak, már megint futottak, egyszerre csak úgy tűnt, hogy egész nap csak futottak, csak futottak, megláttak egy fehérre meszelt istállót, berontottak az ajtaján, meglapultak, s csodálkoztak néztek körbe, hogy nincsen odabenn senki, de amikor egy Sztálin-gyertya megint bevilágította fölöttük az eget, észrevették, hogy nincsen az istálló a tető.

„Azt a büdös kurva istenit”, kiáltotta Mazurka Flórián, s felpattantak, s abban a pillanatban durr, mint a villám, becsapott az istálló túlsó falába egy akna, azt hitték, ezt nem élük túl, de túléltek ezt is, s akkor rohantak megint, s az istállótól úgy ötszáz méterre rátaláltak arra, amit kerestek: egy másfél méter mély futóárok kanyargott előttük.

„Megúsztuk, Flóri”, ordította örömeiben Weres Iván, s levágódtak az árok aljára, s meglapultak megint, meglapultak, egyszerre csak úgy tűnt, hogy egész nap csak lapultak, csak lapultak, s becsukták a szemüket, s egyszerre csak úgy tűnt, hogy egész nap csak csukott szemmel várták Herr Halált, csak várták, csak várták csukott szemmel Herr Halált, s arra ébredtek, hogy csönd van, kinyitották a szemüket, világos volt, arany fényel ragyogott a Nap, és ők ott heverték egymás mellett az árokban, és éltek, és ép volt minden tagjuk, és Weres Iván éhes volt, sült kolbászt kívánt orosz mustárral.

Így ért véget tűzkeresztségük. ■ ■ ■

■ **Kácsor Zsolt** (Eger, 1972): író, szabadúszó újságíró. Budapesten él. Eddig három könyve jelent meg: *Barbarus* (2008), *István király naplója* (2009), *Rettenetes Vlagyimír* (2012). Új regénye a Könyvhétén jelenik meg a Kalligramnál.